

Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm Fel adress? Om din tidning kommer till fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion. Detta gäller ALL krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal. Glöm inte att anmäla flytt till Skatteverkets folkbokföring.

Tidningen **Hemvärnet**

NATIONELLA
SKYDDSSTYRKORNA

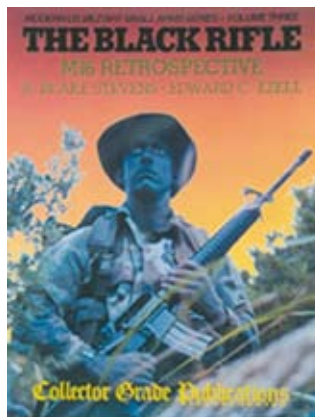
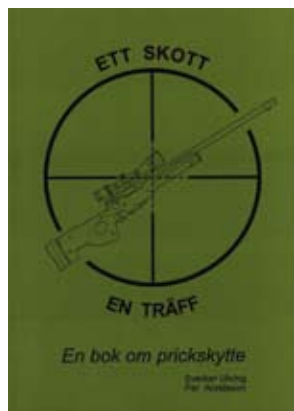
#3-2011

Virtuell ordergivning
Koll på fordon
Frystorkat på menyn

Gränslöst samarbete

Barsebäck i fokus på insatsövningen

Böcker för alla vapenintresserade!

Vi har böckerna för alla vapenintresserade! Dels våra egenproducerade storsäljare "Utvecklingen av automatkarbinen och dess tillbehör" och "Ett skott – En träff", men vi importerar även mer än 30 böcker som gör djupdykningar i specifika vapen som t.ex. M16 (The Black Rifle: 416 sidor, 441 bilder, pris: 595:-) och AK-47 (868 sidor och massor av bilder, pris: 695:-) Kolla vår hemsida för mer information! "Utvecklingen av automatkarbinen och dess tillbehör" kan du läsa allt om utvecklingen från förra sekelskiftet fram till dagens automatkarbiner inklusive många tillbehör som dag- och nattsikten, vapenlampor, laserpekare, granattillsatser, ljuddämpare, mm samt vapenteknik. Författaren Per Arvidsson är teknisk expert vid Försvarets Materielverk. Pris 295:-. Du kan beställa den direkt från oss. Betalar du in 295:- till PG 295150-7 (ange "ak", samt namn och adress), så bjuder vi på portot, annars sker leverans mot postförskott. Samma beställningsförfarande gäller "Ett skott – En träff", samma pris, men då anger du istället "1sk", samt namn och adress.

www.milpress.se

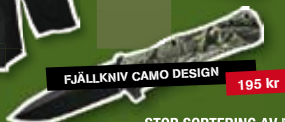
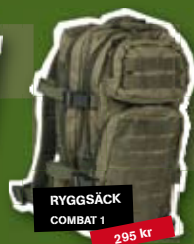
Tel/fax: 08-798 4642

Adress: Muskotgränd 3, 135 36 Tyresö

KÅSA • BESTICK • GUMMISTÖVLAR 90 • TÅLTLYKTA • FÄLTSPADE • GRÄVSPADE • VÄRMEJACKA 90 • VÄRMEBYXA 90 • RYGGSÄCKAR • MASKERINGSNÄT • TELEFONVÄXEL • SNÖSKYFFEL • FÖRBANDSVÄSKOR • VATTENDUNKAR

Militära fordon samt utrustning

Camouflaget på dessa plagg är som försvarets

STOR SORTERING AV PRODUKTER I M90CAMOULAGE LIKANDE FÖRSVARETS. NU FINNS VI ÄVEN PÅ FACEBOOK.

KÅSA • BESTICK • GUMMISTÖVLAR 90 • TÅLTLYKTA • FÄLTSPADE • GRÄVSPADE • VÄRMEJACKA 90 • VÄRMEBYXA 90 • RYGGSÄCKAR • MASKERINGSNÄT • TELEFONVÄXEL • SNÖSKYFFEL • FÖRBANDSVÄSKOR • VATTENDUNKAR

NU SÄNKT FRAKT!
0-10 kg (ej skrymmande) 49:-

Active Life Equipment

Kundtjänst växel 08.00-17.00,
Öppetider Butik: ons 12.00-18.00, fre 12.00-18.00
samt lör 10.00-14.00, övrig tid telefonkontakt.
Kvarngatan 10, Slutzarp / Falköping,
Tel: 0515-33399, Fax: 0515 - 333 90,
info@surplus.se
Ring före bestök

www.surplus.se

FAKTA OM HEMVÄRNET

Alla i hemvärdnet är med frivilligt. Personalen övar mellan 4 och 13 dagar per år beroende på befattning. Uppfyller du ditt avtal får du minst 3500 kronor per år. Du kan gå ur när du vill.

Hemvärnets viktigaste uppgifter är att bevaka, skydda, ytövervaka samt stödja samhället vid fred, kris och krig.

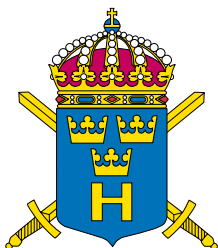
Hemvärnsförbanden ska med mycket kort varsel kunna sättas in över hela landets yta. Med huvuddelen inom 24 timmar efter order och med tillfälligt sammansatta enheter inom 6 timmar.

2014 ska det finnas 40 bataljoner med cirka 22 000 hemvärnssoldater, varav cirka 17 000 ingår i de nationella skyddsstyrkorna.

Alla soldater tillhör någon av de 22 utbildningsgrupperna som finns utspridda över hela landet. Utbildningsgrupperna är ansvariga för övningar och utbildning.

Vill du gå med?

Gå in på hemvarnet.se eller soldat.nu. Personer som inte gjort värnplikt kan bli specialister eller gå tremånadersutbildningen GMU.

hemvarnet.se

LEDARE / RIKSHEMVÄRNSCHEFEN

Svåra scenarier

Jag skriver detta på hemväg efter insatsövningen som just avslutats i Malmö. Efter årets övning är jag fylld av intryck av de goda insatser som genomförts. Alla deltagare har uppvisat mycket god förmåga i att verka under ett ganska svårt scenario, under fredstida förhållanden med enbart skyddslagen som stöd. Övningarna har försiggått i Malmö stad och på Barsebäcks kärnkraftverk

Mer genomgripande slutsatser av övningen får naturligtvis ske efter det att vi sammanställt det omfattande utvärderingsunderlaget men några reflektioner kan jag göra redan nu. Det är fullt möjligt att föra insatskompanier till specifika områden för att kunna lösa uppgifter inom ramen för hemvärnsförbandens målsättningar, Toem. Med den kommande materielltillförseln finns det goda möjligheter att kunna nå målen.

Övningar som denna sätter olika funktioner, inte minst logistik, på hårda prov. Detta har klarats av på ett mycket bra sätt. Denna övning har varit en förbandsövning vilket oundvikligt innebär att det vid en del tillfällen blivit viss väntan. Detta måste förbättras genom ytterligare träning av våra chefer och en utveckling i förmågan att vara förbandsinstruktör (blågul).

UNDER DEN SENASTE månaden har det genomförts ett stort antal KFÖ:er. Jag har uppfattningen att dessa gått bra. Vi måste komma ihåg att vi fortfarande befinner oss i en omstruktureringsfas och för en del förband är det deras första KFÖ. Det är också viktigt att genomföra så många befattnings-KFÖ:er som behövs för att därefter vara mogna att genomföra övning under förbandsskede och mer tillämpade former.

En nödvändig ingrediens i vår

övningsverksamhet är våra egna instruktörer. Instruktörerna uppvisar mycket goda kunskaper och är helt nödvändiga för att kunna genomföra en tillräckligt bra övningsverksamhet, detta gäller inte minst inom olika specialistfunktioner. När vi inför datasystemet Prio (nästa år) kommer alla instruktörer som är certifierade att finnas i ett gemensamt register. Min bedömning är att det då kommer att vara enklare att få fatt i rätt instruktör till rätt övning.

DESSVÄRRE HAR VI i Försvarsmakten tvingats att genomföra ett mindre besparingsprogram under våren. För hemvärdnet innebär detta att vi minskar intaget till GMU med cirka 150 personer under hösten samt att vi i år inte har möjlighet att genomföra ak 4-SM. Ingen annan verksamhet berörs. Jag beklagar att vi måste ställa in detta, men vi återkommer med full kraft under 2012.

Roland Ekenberg
Rikshemvärnschef

Glad sommar!

Det våras för trossen

➤ Det är en imponerande syn att se en bataljon med tusen hemvärnssoldater samlas. Först då börjar man inse hur stort hemvärdet egentligen är, särskilt i dagens Försvarsmakt. Under insatsövningen i Malmö övades fyra insatskompanier – och det behövs om man ska kunna verka på flera olika objekt samtidigt, varav ett är Barsebäck nedlagda kärnkraftverk.

När övningarna blir allt längre och uppgifterna svårare kommer stab- och trossfunktionerna att bli oundgängliga. Det spelar ingen roll hur duktiga skyttesoldaterna är om inte tabuten kan ge snabba och korrekta order och trossen se till att ammunition, vatten och mat når ut till soldaterna. Vi har besökt försöket med stab- och trosskompani som är ett sätt att kraftsamla underhållet.

KOKET HAR VARIT en av våra paradgrenar, men tyvärr har det blivit svårare att få folk på vissa håll. På min egen KFÖ fick jag möjligheten att äta stridsportioner i fem av sex dagar. Oavsett hur bra, eller snarare dåligt, man mår av det fysiskt så ska inte de psykologiska aspekterna av att äta nylagad mat gjord på färsk råvaror underskattas. Så ge personalen i koket den uppskattning de förtjänar, och se till att rekrytera fler. Annars blir det frystorkat på menyn framöver. Missa inte vårt test av stridsportioner.

Med längre och tuffare övningar kommer även fler skador och sjukdomar, och då kommer sjukvårdarna att få skarpa uppgifter.

När man som hemvärdet ska kunna verka i 60 dagar måste cheferna lära sig att hushålla med soldaternas krafter. Även om det för tillfället är en fyradagarsövning så ska man öva uthållighet på längre sikt. En duktig

chef ser till att soldaten kan verka när det väl smäller.

TYVÄRR HAR VISSA hemvärnssoldater gett hemvärdet dålig publicitet på sistone. Eftersom vi har beredskap dygnet runt, året runt, så är man även hemvärnssoldat när man bär civila kläder. Framförallt i mediernas ögon; gör man något dumt så framhålls det att man är hemvärnsman, inte vad man gör de andra 357 dagarna om året. Därför gäller det att man vågar säga till om någon är olämplig att bära vår uniform, oavsett hur länge personen varit med eller hur bra kompis han eller hon är med cheferna.

Det innebär inte att vi ska dölja att vi är hemvärnssoldater, tvärt om. Våga vara stolt över att du gör en insats så kommer fler att vilja gå med. Även om krogen inte är rätt ställe att framföra detta. ●

Therese Åkerstedt
Chefredaktör

Smittad?

Glöm inte leta efter fästingar, så att du slipper att som jag få borrelia två år i rad.

Vad tycker du om tidningen? Mejla oss: red@tidningenhemvarnet.se

**TIDNINGEN
HEMVÄRNET**
#3 JUNI 2011
ÅRGÅNG 71

Besöksadress:
Banérgatan 62, Stockholm
Postadress:
Tidningen Hemvärdet
107 85 Stockholm
Telefon 08-788 75 00
Fax 08-664 57 90

Chefredaktör
och ansvarig utgivare:
Therese Åkerstedt
08-788 97 38
red@tidningenhemvarnet.se

Stf ansvarig utgivare:
Lars Brink

Reporter/redaktionsassistent:
Jöran Lindeberg
08-788 97 15
reporter@tidningenhemvarnet.se

Korrektur:
Daniel von Sydow

Grafisk form och layout:
Oktavilla

Alla som är med i hemvärdet får tidningen gratis. **Vid fel adress eller utebliven tidning** ska du kontakta din **utbildningsgrupp** som sköter hemvärnssoldaternas adressregister, se hemvarnet.se.

Prenumerationer/friexemplar: Myndigheter, organisationer och personer vars arbete rör hemvärdet/Försvarsmakten har möjlighet att få tidningen gratis. Kontakta redaktionen.

Annonsbokning:
Searchfactory
Fredrik Karlsson
08-505 73 874
fredrik.karlsson@searchfactory.se

TS-kontrollerad upplaga 2010:
29 500 exemplar

Tryck:
**Sörmlands
Grafiska AB**

INNEHÅLL / #3-2011

Nyheter 6

Senaste nytt – från norr till söder.

Landet runt 10

Insatser i Sverige.

Granskning: Strisim 12

Orderträningen flyttar inomhus.

Intervju: Ante Jonsson 14

Chef för Fältjägarbataljonens nya tanknings- och laddningsomgång.

Hemvärnet i bilder 16

Vad har hänt i landet?

Reportage: Insatsövningen 18

Nordiskt försvar av Barsebäck kärnkraftsverk.

Reportage: Underhållande 26

Försök med stab- och trosskompani.

Bildreportage: Ungdomsövning 29

Alla samlas i Karlskrona.

Reportage: Flygande start 30

Livgrenadjärsbataljonen står för underrättelserna.

Tema: Fordonskontroll 32

Grafiken visar hur det går till.

Befattning: Trafiksoldat 34

De visar vägen.

Utrustning: Stridsportion 36

Vi har testat utbudet av frystorkat.

Kultur 38

Nya svenska böcker.

Historia 39

På nazisternas dödslista.

Redan förra året hade Tidningen Hemvärnet smygpremiär på Facebook. Vill du följa redaktionen, så lägg till Tidningen Hemvärnet som vän – och glöm inte att se över dina sekretessinställningar innan!

TÅ = Therese Åkerstedt JL = Jöran Lindeberg

I framtiden ska alla i hemvärdnet ledas av en territoriell chef. Här övar insatssoldater att försvara skyddsobjekt i Stockholm.

FOTO: STAFFAN CLASSON

NYHETER

Leder under insats

Från den 1 januari 2013 kan hemvärnsförbanden **insatsledas av fyra territoriella staber**. Den utredning som rikshemvärnschefen gjort om regional ledning har nu varit **ute på remiss**.

Stabernas huvuduppgifter är att samverka med civila myndigheter och leda säkerhetstjänsten samt hem-

värnsförbanden i regionen. I dags leda alla hemvärnsbataljoner operativt av Chefen Insats. Andra uppgifter som föreslås är att samordna skyddsobjektsförteckningen och leda mobilisering.

I KRIGSORGANISATIONEN I varje stab skulle det förutom den anställda personalen även tillföras en ledningspluton med hemvärnspersonal samt reservofficerare.

Till de frågor som ännu inte är avgjorda hör den geografiska indelningen och placeringen av de fyra staberna. Samt om den regionala chefen även ska ansvara för

produktionsledningen, det vill säga utbildningen av hemvärnsförbanden, vilket utredningen förordar. Orsaken är att man vill ha samma chef under både övning och insats i kris, krig och fred. I så fall skulle utbildningsgrupperna inte längre lyda under respektive förbandschef.

FÖR ATT SKILJA den nya organisationen från tidigare militära indelningar har man föreslagit region Nord, Mitt, Väst och Syd som benämningar. När de slutgiltiga detaljerna bestäms i höst återkommer vi med en längre artikel. **TÅ**

1/9

Sista inlämningsdatum för motioner till Rikshemvärnstinget närmar sig. Varje motion ska dessutom först passera det lokala hemvärnsrådet.

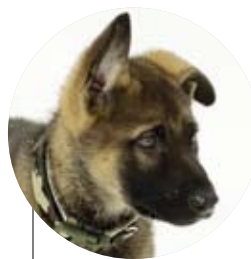

FOTO LINDA ROSQVIST

Gratis hund

Försvarets hundtjänstenhet lånar ut hundar (och betalar foder etc) från att de är valpar till lämplighetstestet vid ett och ett halvt års ålder. En på fyra har vad som krävs.

Nedskärningar drabbar GMU

Försvarets ekonomiska problem innebär att även hemvärdnet måste skära ner på höstens GMU.

före detta värnpliktiga och återvändare från internationella insatser än tänkt har anställts.

– Vi måste dra ner något. Vi ska inte utbilda någon som sedan får nej till anställning, säger Ulf Bengtsson.

REAKTIONERNA BLAND FÖRBANDEN varierar. Torbjörn Lundkvist, chef för Västerbottensgruppen, är kritisk.

– Man hinner inte mer än införa ett nytt personalförsörjningssystem förrän man börjar rucka på det.

Torbjörn Lundkvist tror att den här sortens plötsliga nedskärningar på längre sikt kan avskräcka folk från att söka.

– För mig är det i första hand en trovärdighetsfråga för försvaret.

Nästa år ökar rekryteringen. Då ska 1 500 personer gå GMU med inriktning hemvärn. **JL**

-Vi skulle ha utbildat 437 hemvärnsoldater under hösten, nu blir det i stället 285, för att vi har dragit på oss lite för höga kostnader, säger försvarets generaldirektör Ulf Bengtsson.

Fyra utbildningsgrupper (Örebro- och Värmlandsgruppen, Västerbottensgruppen, Elfsborgsgruppen och BohusDalgruppen) förlorar en pluton vardera, dessutom faller 14 platser bort på annat håll enligt osthyvelsprincipen.

Försvarets förband kommer att kosta 300 miljoner mer än beräknat i år. Fler

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

Rekryter som utbildats av Gävleborgsgruppen i Marma.

Så gick vårens GMU-omgång

Nu börjar resultaten från den första omgången GMU utkristallisera sig. En rundringning av redaktionen antyder att mindre än hälften av GMU-platserna med inriktning hemvärn kommer att rendera i soldater med påskrivna hemvärnsavtal.

Skånska gruppen hade 36 GMU-platser. Men många av de preliminärt uttagna föll bort under granskningen av försvarets HR-centrum. Bara 24 personer ryckte in. Av dem fullföljde 21 stycken utbildningen med godkänt resultat. Enligt Skånska gruppens rekryteringsansvariga är det 13 som ser ut att gå med i hemvärdnet, de övriga siktar på andra positioner inom försvaret.

På annat håll ser det ljusare ut. Gävleborgsgruppen, som i skrivande stund har tre veckor kvar på sin GMU, hade 35 GMU-platser. 33 ryckte in och ingen har fallit ifrån. Lars Thorwall, utbildningsofficer, uppskattar att mer än hälften kommer att söka in till hemvärdnet. **JL**

NYHETER

GMU-soldater under vårens utbildning i Halmstad.

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

”Hemvärnet en naturlig del av de marina stridskrafterna”

Till hemvärnets huvuduppgifter hör **skyddet av de marina basområdena**. I maj genomfördes ett seminarium med representanter från hemvärnet och Marinen då man bland annat **diskuterade stridsteknik och taktik** samt hur insatserna ska samordnas och ledas.

Under seminariet besökte man även en krigsförbandsövning med Göteborg skärgårds marina hemvärnsbataljon, en av de tre i landet som ska ha stridsbåt 90 H.

– Jag är jättepositiv och det var kul att se övningen. Vi har ställt en tydlig uppgift till hemvärnet som de löst på ett väldigt

bra sätt. Den höga motivationen och deras inlevelse för uppgiften gör att de blir en naturlig del av de marina stridskrafterna, säger Pontus Krohn, ansvarig för marinens utbildning och träningsverksamhet.

Vad kan hemvärnet bidra med?

– Vi får kontroll på fartygsrörelser, bland annat genom marina check-points, samt skydd av hamnområden. Den främsta fördelen med hemvärnet är att de kan vara snabbt på plats i ett basområde. De är en bra resurs och har lokalkännedom, bra materiel och ett bra engagemang. Det är väldigt glädjande att se hur hemvärnet har utvecklats, säger Pontus Krohn, som själv var extra hemvärnsman innan han blev officer.

Hur ska arbetet fortsätta?

– Vi ser nu över hemvärnets materiel och utbildning för att göra ytterligare förbättringar samt driver på så att hemvärnet ska bli en naturlig del i den

marina övningsverksamheten, säger han och nämner att de hoppas att hemvärnet kan delta redan i nästa års stora marina slutövning, Swenex. **TA**

FAKTA:

Hemvärnsbåtkompanierna ska kunna utföra marina check-points, sjötransportera tre plutoner i en omgång, ytövervaka leder och/eller kustområde, skydda sjötransporter samt avdela eller motta sjötransportresurser samt som övrig uppgift stödja marinförband vid sjötrafikkontroll. Förutom hemvärnsbåtkompanierna finns det även ett antal hemvärnsbåtplutoner kustnära med inhyrda civila båtar spridda över landet.

NYHETER

Stridsbåt 90 H i Göteborg skärgård.

Flera fel bakom skjutolycka

Den 20 mars small det till inne i en maskinhall på en gård i Äppelrum på Öland. En kula hade gått igenom väggen, inte många meter från en besökande barnfamilj. I närheten pågick en skjutövning med Kalmar- och Kronobergsgruppen på Lindby skjutbana. Nu har Marinbasens undersökningsgrupp uppdagat flera fel och brister.

Banan var inte formellt godkänd för militära skjutningar. Den var belagd med skjutförbud efter ett antal anmärkningar vid senaste protokollförda besiktning 2005. Vissa fel åtgärdades aldrig. Civila skjutbanor som Lindby får bara användas efter polistillstånd. Ett sådant fanns sedan 1998, men innefattade inte kulspruta – ett av de vapen som använts under övningen.

Tempot var högt och några av soldaterna hade bara skjutit ksp 58 en gång tidigare. Undersökningsgruppen konstaterar att minst 15 projektiler passerade över eller vid sidan av kulfånget. Man drar slutsatsen att det var en rikoschett från vegetationen ovanför kulfånget som träffade maskinhallen 1 400 meter bort.

Undersökningsgruppen rekommenderar nu bland annat Marinbasen att kontrollera statusen på sina civila skjutbanor, och att utbildningen av hemvärnets skjutövningsledare ses över.

Svend Lindblom, arbetsmiljöhandläggare på Marinbasen och utredningsgruppens ordförande, påminner om att försvarets regelverk är minimikrav.

– Anpassa övningen efter förutsättningarna, både för skjutbanan och för soldaterna. Säki (Försvarsmaktens säkerhetsinstruktion) sätter nivån som vi aldrig får överträda. JL

FOTO THERESE ÅKERSTEDT

För att skapa samövade förband krävs att alla är med på övningarna, här soldater från Göteborgs Södra bataljon.

FOTO STAFFAN CLAESSON

NYHETER

Hårda regler för ledighet

Max sex timmars ledighet från den militära tjänsten. Det är kravet för **ett fullgjort avtal** på en krigsförbandsövning (KFÖ) enligt **det regelverk** som kom i april.

Vad gör man när arbetsgivaren ringer och säger att man bara måste komma in och jobba?

– KFÖ-systemet är bara ett år gammalt och det har inte funnits något regelverk, säger Mats Jonsson, ombudsman på Rikshemvärnsrådet.

Därför bestämde i april rikshemvärnsavdelningen att permission kan ges upp till sex timmar under en KFÖ. Det kan bland annat handla om att träffa läkare, besök hos arbetsförmedlingen och för att utföra vissa förtroendeuppdrag. Tvingande arbetsuppgifter hos civil arbetsgivare kan också vara ett giltigt skäl.

– Man kan behöva åka in till kontoret, lösa en akut uppgift och sedan åka ut igen, säger Mats Jonsson.

DEN HÄR MÖJLIGHETEN ska tillämpas restriktivt. Bara ärenden som inte kan vänta accepteras. Ansökan måste göras skriftligt, och kan beviljas av kompanichef eller utbildningsgruppens övningsledare.

Soldater som måste vara borta längre än sex timmar räknas i stället som tjänstlediga, och måste göra en ny KFÖ för att uppfylla avtalet. JL

” KFÖ-SYSTEMET ÄR BARA ETT ÅR GAMMALT OCH DET HAR INTE FUNNITS NÅGOT REGELVERK

Mats Jonsson, ombudsman

Uppskattad spaning över Libyen

De tio piloterna i Sveriges insats i Libyen har tillsammans flugit över hundra uppdrag. Främst handlar det om spaning. Under varje flygning tas tusentals bilder som sedan överlämnas till Nato.

Stefan Wilson är förbandets chef på den italienska ön Sigonella.

– Jag har aldrig varit med om maken till positiv respons. De är väldigt nöjda, främst med kvaliteten på bilderna men också över våra rapporter och hur snabbt de får dem efter landning. Sverige utgör spetsen i koalitionen när det gäller spaning just nu, säger han till Svenska Dagbladet.

Vägbomb mitt i natten

En svensk pansarterrängbil av typ 203 blev mitt i natten träffad av en hemmagjord vägbomb (IED) under förflyttning väster om Mazar-e Sharif i Afghanistan.

– I en vänstersväng får en våldsam detonation under oss hela framvagnen på vårt pansarfordon att lyfta och vi kör ned i ett dike. Allt är svart, rökigt och otroligt dammigt. Noll sikt, skrev ambulanssjuksköterskan Henrik Ryheden efteråt till Västervikstidningen.

Ingen i personalen blev fysiskt skadad. Efteråt fruktade de en uppföljning av attacken. Flyg kallades in men inga fiender siktades.

Bättre stöd till veteraner

Försvaret har tidigare kritiserats för bristande stöd till soldater som återvänder från till exempel Afghanistan. Nu ska man anställa bland annat 22 psykologer som en del i en ny veteranpolitik.

– Internationell forskning och även uppföljning av våra egna förband visar på att våra veteraner behöver det här stödet efter hand som vi löser de här tuffare uppgifterna, säger Peter Öberg, projektledare för veteranutvecklingen i försvarsmakten, till Sveriges Radio.

Stridsfordon föll i fors

I maj välte ett stridsfordon 90 när det skulle korsa en kraftig fors väster om Mazar-e Sharif i Afghanistan. Det 23 ton tunga stridsfordonet drogs med strömmen 200 meter och hamnade upp och ned i vattnet.

En person ur besättningen blev instängd under 15 minuter innan andra soldater lyckades undsätta honom. En annan soldat räddades av en civilperson 800 meter nedströms. Den tredje besättningsmedlemmen tog sig själv upp ur floden.

LANDET RUNT

Hemvärnets insatser

April

Göteborgs norra bataljon kallas in för att söka efter en försvunnen 76-årig man. Två timmar senare har 31 soldater infunnit sig vid brytpunkten Angereds polisstation. Samtidigt hittas mannen vid liv och körs till sjukhus.

Maj

Soldater från Gotlandsgruppen letar efter en 80-årig kvinna som försvunnit från sitt hem i Fårö. Hon hittas av en polishelikopter.

Juni

Gotlänningarna hjälper under fyra nätter till att släcka en skogsbrand.

Har ni gjort en insats? Mejla: red@tidningen-hemvarnet.se

CITERAT

”JAG VET INGEN ANNAN PARTILEDARE SOM LIKNAT UPPRÄTTHÅLLANDET AV FLYGFÖRBUDSZONEN VID EN KAKA SOM ETT ANTAL LÄNDER SKA SAMSAS OM ATT ÄTA.

Ledarskribenten Peter Wolodarski angående S-ledaren Håkan Juholts 1 maj-tal. Från DN.

”INTERNATIONELLA INSATSER ELLER INSATSER INTERNATIONELLT? INSATSER INTERNATIONELLT ÄR DET SJÄLVKLART. VI GÖR JU INSATSER HELA TIDEN. NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT.

Flygvapenchefen Anders Silwer på flygvapenbloggen.se

Snart kan du blogga med Försvarsmakten

I sommar ska Försvarsmakten lansera portalen blogg.forsvarsmakten.se. Där kan alla inom försvaret – till exempel hemvärnssoldater – skapa sin egen blogg och berätta om sitt arbete. I samband med invigningen ska ett direktiv om Försvarsmaktens hantering av sociala medier publiceras.

Bloggportalen är den första delen av ett större projekt inom digitala medier för att skapa en öppnare och mer dialoginriktad försvarsmakt. I september kommer en ny sajt för rekrytering, och till nästa år planeras en ny webbplats för hela myndigheten, samt ett nytt intranät med internetåtkomst. **JL**

Historisk skatt i hemvärnsförråd

En väska med hemvärnsdokument från andra världskriget. Det blev fyndet när Mats Ericsson, chef för Fältjägarbataljonens södra bevakningskompani, letade materiel i ett förråd i Sveg. Först fick han syn på själva väskan.

– Jag hade lite tid över och kollade vad det var för något.

Dokumenterna är förvånansvärt välbevarade. Bland annat finns en förteckning över kursdeltagare. Yrkesbeteckningarna skiljer sig en aning

från i dag. Filare och springpojkar är numera ovanliga.

– Hemmason till exempel är ju en fantastisk titel, säger Mats Ericsson.

Mats Eriksson har tidigare hittat kvarlämningar från hemvärnets ungdomsår.

– När jag tömde ett förråd i Härjedalen hittade jag också grejer från 1942-43.

Han kommer nu att skänka fyndet till Hemvärnsmuseet. **JL**

24

bataljoner har gjort KFÖ under våren, 20 återstår i höst. Vecka 18 är den populäraste KFÖ-veckan 2011, följd av vecka 39.

Flottiljchefen Magnus Westerlund tilldelade under högtidliga former Mats Jonsson Helikopterflottiljens förtjänstmedalj.

Vill slippa hemvärnsråd

Chefen för Ledningsregementet har begärt att få delegera uppgiften att vara ordförande i hemvärnsrådet för Södermanland respektive Uppland/Västmanland till respektive utbildningsgruppchef.

Överbefälhavaren Sverker Göranson har dock inte bifallit detta med hänvisning till att råden är ett av de mest väsentliga organen för medinflytandet, vilket regleras i hemvärnsförordningen. Att sitta som ordförande anses även vara en del av ansvaret att leda hemvärnsverksamheten.

Merparten av förbanden som stöder hemvärnet har en eller två utbildningsgrupper med tillhörande råd men det finns förband med upp till fem utbildningsgrupper. **TA**

SJUKVÅRDSARBETET FORTSÄTTER

Arbetet med att reformera hemvärnets sjukvård fortskrider. Från början var det tänkt att gruppchefen skulle vara sjuksköterska, nu lutar det åt att behålla dagens gruppchefer och ställföreträdare och använda sjuksköterskan som medicinsk resurs och vid daglig sjukvård. Vi återkommer med mer information i höst.

Tilldelades Helikopterflottiljens förtjänstmedalj

Plutonchefen Mats Jonsson i Livgrenadjärbataljonen har tilldelats Helikopterflottiljens förtjänstmedalj för sina insatser i Afghanistan under FS 18.

Under ett patrulluppdrag den 7 februari 2010 dödades de två svenska plutoncheferna Johan Palmlov och Gunnar Andersson samt den lokala tolken av en attentatsman i polisuniform.

Mats Jonsson som var vagnschef på en Patria tog befälet över plutonen vid händelsen och attentatsmannen dödades av de svenska soldaterna. Mats Jonsson tog sedan över som ställföreträdande plutonchef under resten av missionen.

I förra årets nummer 3, nedladdningsbar i webbtidningens arkiv, finns en intervju med honom som gjordes direkt efter hemkomsten. **TA**

Realistiska övningar

Stridssimulering på dator ger bättre möjligheter att på kort tid mängdträna ordergivning under realistiska former. Text och foto: Jöran Lindeberg

april använde Hemvärnets stridsskola (HvSS) för första gången dataspelet Virtual Battlespace 2 under en ordinarie utbildning. Sex nya gruppchefer från olika delar av landet fick under en halvdag byta terränglädan mot tangentbord.

– Vi vill uppnå mängdträning på orderfärdighet, säger Magnus Norhult, chef för HvSS utvecklingsavdelning.

Det är det som hemvärnsmannen är sämst på.

När den militära terminologin inte sitter i ryggmärgen är det lätt att falla tillbaka på civil vokabulär. Då går värdefull tid förlorad på omständliga förklaringar.

Spelet har redan använts ett par år av Markstridsskolan i utbildningen av yrkesofficerare. Erfarenheterna och hjälpen

därifrån har varit till stor nytta för HvSS.

I spelets värld kan övningsledaren lätt bygga upp tämligen komplexa scenarier: fiender, civila, minor och mycket mer. Soldaterna måste ständigt reagera på det som händer på skärmen, och vidarebefordra det till kamraterna.

” NÄR VI ÄR HÄR INNE ÄR DET SKARPT LÄGE, VI SPRINGER INTE OMKRING OCH SKJUTER PÅ VARANDRA UNDER UPPDRAGEN.

Magnus Norhult

– De lär sig att de måste prata hela tiden, säger Magnus Norhult.

STÖRSTA SKILLNADEN MOT spel på den civila marknaden är att övningsledaren har truppslag från flera av världens hörn till sitt förfogande, med korrekt beväpning, uniformer och fordon. Även svenska soldater finns inlagda, men än så länge finns varken ak 4 eller bandvagn 206.

En annan skillnad är hur spelet används. I stället för actionspackade uppdrag där det skjuts från början till slut tränas soldaterna i att lösa verklighetstrogna situationer enligt regelboken.

– När vi är här inne är det skarpt läge, vi springer inte omkring och skjuter på varandra under uppdragen. Säker vapenhantering även här, understryker Magnus Norhult.

Virtual Battlespace 2, eller VBS2, används av bland annat USA:s, Storbritanniens och Australiens arméer.

FAKTA:

Virtual Battlespace 2

Spelet är utvecklat av ett australiskt bolag.

HvSS licenser för tolv användare kostar 250 000 kronor.

Programmet finns i fyra uppsättningar i Sverige: Marstridsskolan (MSS), SwedInt, HvSS och Afghanistanstyrkan.

Olika terrängavsnitt från verkligheten finns inlagda, bland andra HvSS omgivning. Än så länge är dock inte undervegetationen med.

med dataspel

Orientering inför uppgiften ges knästående på golvet i lektionssalen efter att först ha gått i igelkottsförsvår.

– Spaningsfråga: Finns fienden på vägen? Använder han vägen?

Gruppen landsätts med helikopter. De följer kompasskursen mot målet. Trots ett par timmars tangentövningar i ryggen förflyttar sig soldaterna med viss svårighet. Peter Mågård från Kiruna sliter för att dirigera styrkan samtidigt som han själv måste röra sig, tolka omgivningen och hålla ett öga på kompassen. Ett minus med spelet är att det inte går att se åt sidan eller bakåt medan man rör sig framåt, annat än genom att stanna eller ändra riktning. Det bidrar till en viss desorientering för ovana.

Precis som på vanliga övningar inträffar en del oförutsedda händelser som brom-

sar upp händelseförloppet. Att datorn hänger sig till exempel.

– Avvakta, Peter sitter fast med fältflaskan i helikoptern.

ÖVNINGSLEDAREN FÖLJER händelseförloppet likt en svävande ande från sin dator. Efter att övningen avslutats kan man sekund för sekund gå igenom skeendet på storskärm. Misstag och detaljer som skulle ha förblivit obemärkta under en vanlig övning blir uppenbara.

Peter Mågård, 53 år, anser sig inte tillhöra dataspelsgenerationen, och tycker att spelet inledningsvis var ganska krångligt att lära sig.

– När du är i skogen är du van att bara behöva vrida på huvudet för att se de andra i gruppen. Nu måste man vrida hela

kroppen och därmed även sikta på sina kamrater för att se dem, någonting som känns mycket olustigt.

Men han ser också klara fördelar med dataträningen.

– Till exempel vid SIB (strid i bebyggelse) kan man skapa miljöer på ett helt annat sätt än vid vanliga övningar. Övningsledningen kan även ändra förutsättningarna under övningen. Övningstiden blir även mycket effektivare än när man övar i terrängen.

Han tror att det behövs träning för att ordentligt kunna utnyttja spelets potential för dem som är ovana dataspelare.

– Det är som att lära sig ett nytt språk. Från början översätter man från svenska i huvudet men sedan börjar man tänka på det nya språket, säger Peter Mågård. ●

Hans driv håller hjulen rullande

Ante Jonsson har hunnit med det mesta inom hemvärnet. Han kräver mycket av sig själv men månar om sina soldater. **Nu är han chef för Fältjägarbataljonens nya tanknings- och laddningsomgång.**

Text & foto: Jöran Lindeberg

ur länge har du varit med i hemvärnet?

– Jag tror jag började -84. Det är så många år sedan – räkna du!

Varför gick du med?

– Jag hade en kompis som var med i hemvärnet då, i Lit/Häggenäs hemvärnskrets. Han hade grönkläderna på, så jag frågade honom om det var det repövning. Han sa att "Nej, det är hemvärnet. Ska du inte gå med du också?" Det var ganska kul och på den vägen är det.

– Jag var med några år men blev nog lite less. Det var sjukvård och skyddsvakt, vi gjorde inget annat.

Var det för enkelt?

– Jajamen. Men jag har vänner och en lillebror som var med i hemvärnet i Ragunda hemvärnskrets, nära Lillsjöhögen där jag bodde. Han frågade om jag inte kunde flytta över. Och där blev det genast intressantare för de hade ju kraftverket att skydda. Jag blev gruppchef på ksp:n. Det gick fort där. Gruppchef, plutonchef, och så en massa utbildningar. Efter en del sammanslagningar hamnade jag på 31:a kompaniet. Det här är något kortfattat!

– Jag fick frågan om jag ville vara ställföreträdande kompanichef, och provade på det jobbet. Det var slitigt, mycket pappershantering och personalfrågor.

– Men jag tror att jag hittat rätt position nu. De frågade om jag ville vara med

i ett testkompani. Jag gillar ju den här servicedelen som kvartersmästare har. Jag tror att ett trosskompani som serverar oss här uppe också att ha.

Så du tror på idén med ett stab- och trosskompani?

– Jajamen. Jag tror också att vi kan bygga ut det ganska mycket. Först ska vi se till att det här fungerar, sedan ska vi bygga klossar ovanpå. Det enda som kan gå fel är att Försvarsmakten inte tror på denna idé.

Hur tycker du att hemvärnet har förändrats under åren?

– Vi har blivit starkare fastän vi har tappat folk. Vi börjar få rätt personal på rätt plats. Personalen förut i all ära, de har varit duktiga, men i dag krävs det yngre folk som kommer in. Det är där vi måste lägga pulvret så att vi får in dem på banan. För jag är snart 50 år och det är inte säkert att man orkar hålla på så länge till. Jag vet de som är 60 och går omkring och sparkar kottar, men jag tänker inte stå här så gammal.

Vad tycker du om befattningen du har nu, som chef för en tanknings- och laddningsomgång?

– Jag tror det är min bit. Det här kommer jag att ro i land. Ingen skall stå utan eller tom. Kriget måste fortsätta framåt.

Vad är svårast med att vara chef för en sådan här pluton?

– Att tiden inte räcker till. Vi måste ha mer tid om vi ska få det här att flyta på. Vi vet vad vi skall göra, så det är bara att nöta in rutiner. Jag är säker på att grabbarna och tjejerna som har varit på denna KFÖ är mer positiva nu när de vet vilken uppgift de har i Försvarsmakten.

I ert jobb, vad är utmaningen?

– Att kunna försörja vem som helst på ett snabbt och enkelt sätt. Det är en sporre, det måste vara lite tävling i det hela. Hela gruppen ser det som en utmaning att försörja bataljonen på ett snabbt och enkelt sätt.

– Fan, det är kul att jobba med folk. Som chef är det enkelt när man jobbar med kunnig personal.

Som på en racerbana?

– Jajamen. Jag kommer att ta tid varje gång, och sedan: "jävlar" eller "fan vad bra".

– Och att alla är glada och jobbar på förstås. Att rekrytera personal så att vi inte kör slut på oss är prio 1. I veckan har vi varit 16 stycken som jobbat med detta. Vi är i behov av dubbla personalstyrkan, men efter denna KFÖ-vecka hoppas jag att rekryteringen ökar. Nu har fordonsförarna en uppgift och befattning, ●

FAKTA:

Namn: Ante Jonsson.

Ålder: 48.

Bor: Östersund.

Familj: Nej. Är arbetsnarkoman och aldrig hemma.

Yrke: Arbetsledare på robotavdelningen på JP Industri i Östersund.

Mejla gärna dina intervjuförslag: red@tidningenhemvarnet.se

INGEN SKALL STÅ
UTAN ELLER TOM.
KRIGET MÅSTE
FORTSÄTTA FRAMÅT.

1

FOTO LUBNA EL-SHANTI

2

FOTO KEVIN JERNSTRÖM

3

FOTO PER INGHAMMAR

5

FOTO CASPER BORGSTRÖM

Hemvärnet I BILDER

1 Krigsförbandsövning för Södermanlandsgruppen. Signalisten Marie Pedersen och de andra soldaterna från insatskompaniet håller stridsvärdet och humöret uppe trots tempoväxlingar, bristfälligt vila och kalla nätter.

2 Västernorrlandsgruppen genomförde en veckolång utbildning för blivande gruppchefer. Platsen var Härnösand. Den sjätte dagen ägnades åt stridsskjutning i mycket högt tempo.

3 Älvsborgs 1:a och 2:a insatskompani hade SÖF utanför Göteborg under strålände solsken. Efter mycket strid och spring på skärgårdsöarnas klipphöllar återstod att vårda materiel och packa ihop.

4 Orsa kompani ingår i Dalabataljonen som gjorde krigsförbandsövning i maj. Bataljonspastorn Hans Lundin och bataljonschefen Larserik Glännerud stod för musiken.

5 Understöd på väg. Snabba steg genom skogen för att omgruppera understödet i form av kulspruta M/58B. Från 151-Hv bataljonens KFÖ på Kosta skjutfält.

**Fånga
ögonblicket?
Skicka dina
bilder till:
red@tidningen
hemvarnet.se**

4

FOTO CALLE EKLUND

NORDISKT FÖRSVAR

De två tornen vid Barsebäcks reaktorer tornar upp sig mot himlen. En av uppgifterna under rikshemvärnschefens insatsövning är att skydda det nerlagda kärnkraftverket.

Text & foto: **Therese Åkerstedt**

TORSDAG. BARSEBÄCK HAMN UTANFÖR MALMÖ.

re gråa siluetter närmar sig på havet med Öresundsbron som fond. När de kommer närmare syns svallet från stäven på stridsbåtarna.

Norska maskingevärsskytten Anders Rölles är den första att landstiga. Den norska plutonen ska upprätta övervakning, spaning och skarpskytte medan resten av kompaniet framrycker mot kärnkraftsverket.

Runt tusen soldater och fyra insatskompanier ingår i bataljonen som deltar i övningen. Medan deras kompani anfaller från hamnen i Barsebäck har ett annat kompani kommit landvägen för att genomsöka området utanför grindarna.

Plötsligt hörs eldgivning från tätgruppen som fått stridskontakt inne i skogen. Medan den första gruppen avancerar hörs skottlossning bland en klunga hus. Två fiender som gett upp håller just på att visiteras och ytterligare en ligger död på marken.

– Vi genomsökte området när gruppen som gick först fick sammanstöt, hunden följde ett står och fienden öppnade eld. Vi som var andra grupp gjorde omfattning och skar av deras flyktväg till sitt fordon. Vi såg tre personer men de var fler i terrängen, säger Jonas Nygren, ställföreträdande gruppchef i Jönköpings insatspluton.

– Jag hittade en väska med radioaktiva skyltar på, säger skyttesoldaten Anders Eriksson som kontrollerat fiendens fordon.

BAKOM EN BUNKER ligger delar av förplutonen som ska ta inbrytningspunkten på havssidan av kärnkraftsverket. De har stött på hårt motstånd och en i gruppen är skottskadad.

– Hur fan kunde jag bli skjuten, klagar ksp-skytten medans hans gruppmedlemmar bygger ihop baren och lägger på ett patienttäck.

Trots skadan måste de fortsätta framåt så att resten av kompaniet kan komma i anfallsäge.

– Vi har tillstånd att rensa till linje november, informerar gruppchefen.

På den steniga strandkanten blir ytterligare två skadade.

NÅGRA SJÖMIL UTE till havs har den stridsbåt som patrullerar den marina skyddsområdesgränsen bordat ett fartyg som nu ska föras till hamnen för att genomsökas.

Ledsagad av stridsbåten och en 200-båt stävar sjövärnskärens fartyg Östhammar, en Vedettbåt av Dalaröklass, in i hamnen. I dag är fartyget och dess besättning på motståndarsidan. På fartyget står hemvärnssoldater på vakt och en av besättningsmännen ligger död på däck.

– Vi har bordat fartyget, anledningen var att de inte ville lyda och gick in på skyddsobjektet, säger Andreas Christensen, i vanliga fall psg 90-skytt.

FARTYGET GENOMSÖKS OCH medan hemvärnssoldaterna står vakt intervjuas besättningsmännen av militärpoliserna. Besättningsmännen pratar bara dålig engelska och är ovilliga att ge detaljer om vem de är och deras befattning ombord.

– I do everything at the boat, the others are useless, säger figuranten Marcus Larsson, fartygschef på Östhammar och chef för division syd i Sjövärns-kåren.

Morgonpigga Barsebäcksbor kunde se en norsk pluton rycka fram bland villor och trädgårdar.

FAKTA:

Deltagande förband

Från Skåne (P 7) deltar bataljonsledning och två hemvärnsinsatskompanier. Kalmar och Kronoberg (MarinB) skickar ett hemvärnsinsatskompani. Skaraborg (P 4), Halland (Lv 6) och Småland (Ing 2) samt Blekinge (MarinB) deltar med vardera en hemvärnsinsatspluton.

En pluton ur norska hemvärdet (cirka 40 soldater) och danska hemvärdet (cirka 30 soldater), Sjukvårds-, militärpolis- och logistikförband ur övriga Försvarmakten.

1

2

➤ – What is your rank? envisas militärpoliserna som går för att samverka med sin chef när utfrågningen inte ger resultat.

– Det är samma skyddsvaktsregler till sjöss men det kan vara svårare att se skyddsområdet. Jag skickade fram en i besättningen som skulle vifta bort stridsbåten och han drog en pistol, då sköt de, säger Marcus Larsson som ska bli chef på en hemvärnsbåtpluton marin med trossbåt 600.

– Vi är många från Sjövärnsskåren som nyligen gått med i hemvärdet, det är stor skillnad att vara med i en frivilligorganisation eller ett militärt förband. Ingår man i ett militärt förband finns det listor på materielen, ska man ha två saker av något så får man det, inte ett eller tre.

MEI I ÖVNINGEN finns en pluton från 14. militärpoliskompaniet på Livgardet. Militärpoliserna är de sista ”frivilliga” värnpliktiga som nu gör sin slutövning med hemvärdet. Att borda en båt tillhör inte de vanliga uppgifterna för en hemvärnssoldat men de får godkänt av militärpoliserna, som dock tycker de kan vara lite mer bestämda.

– Bemötandet mot besättningen på båten var förtroendeingivande, ni var trevliga, lugna och trissade inte upp stämningen, säger plutonchefen Martin Klockare, officer och militärpolis på Livgardet.

– Vi understöder med skarp ordnings- och vaktjänst samt övar våra militärpoliserna i deras befattning.

Inne på kärnkraftsverket har den sista figuranten hittats och tagits om hand. Representanter från generalläkaren är på plats för att kontrollera att alla regler följs. De har fått ett positivt intryck, även om

man alltid kan göra förbättringar, och anser att det är värdefullt att man försöker öva alla funktioner.

– Hundarna verkar må bra, de ska ju jobba och vara med hundförarna, säger veterinären Karin Granath som bland annat kontrollerar att det finns vatten till hundarna.

FREDAG MORGON. FÖRE DETTA MÖLLEVÅNGSGYMNASIET.

För att genomsöka den tre våningar höga byggnaden med sina långa korridorer och många smårum behövs det många soldater, förutom svenska plutoner är även delar av den norska plutonen på plats. På andra våningen stöter normmännen på fiender, under skottlossningen skadas en norsk hemvärnssoldat. Två av fienderna ger upp, den tredje ligger på golvet med en skottskada i handleden som normmännen lägger om. När den skadade normmannen fått ett bandage leds han bort av två svenska soldater för att få vård på samlingsplatsen för skadade.

– Vi kom in i ett rum med fiender och de öppnade eld, jag fick splitter i benet. Det var en bra övning i dag när det händer lite, säger Per Harald Hobbeldstad medan

en svensk sjukvårdare kontrollerar hans bandage.

Genomsöket av en kontorsfastighet i ett industriområde i Malmö har börjat bra när den trånga korridoren plötsligt fylls av automateld från en kulspruta och patronhylsorna studsar mot golvet.

– Jag la mig i hörnet och en fiende rusade fram och sköt, jag sköt ett skott, fick eldavsrott och åtgärdade det. Jag placerade mig i en ny ställning, inväntade fienden som jag sedan bekämpade. Roligast är väl just nu, annars har det varit väl lugnt, säger ksp-skytten Tomas Mattsson från Falkenbergens insatspluton.

DE ANDRA TVÅ FIENDERNA väljer att ge upp, i rummet hittas sprängmedel.

– Är det någon som har beslagspåsar?

Militärpoliserna är åter på plats och kontrollerar att allt gått rätt till. En av hemvärnssoldaterna läser upp vad de gjort för åtgärder och vilken information de fått av personen de överlämnar.

– Det var två i rummet, han fängslades 15.32. Vi har inte gått igenom hans stridsbälte men han är skyddsvisiterad.

– Skriv upp vilken typ av fängsel, buntband, och vem som bestämde det, annars är det korrekt, det är tydligt och bra, summerar militärpoliserna rapporten. ➤

VI UNDERSTÖDER MED SKARP ORDNINGS- OCH VAKTTJÄNST SAMT ÖVAR VÅRA MILITÄRPOLISER I DERAS BEFATTNING

Martin Klockare, 14. MP-kompaniet

3

4

- 1 Militärpoliserna frågar ut hemvärnssoldaterna om ett fartyg som åkt in på skyddsobjektet.
- 2 Soldater från Jönköpings insatskompani skyddsvisiterar en av de tre beväpnade personer som påträffats på skyddsobjektet.
- 3 Efter en eldstrid inne på Barsebäck skottskaades angriparen av insatssoldaterna.
- 4 Fartyget Östhammar har överträtt skyddsområdeszonen och prejats av en stridsbåt, under ledning av militärpoliserna genomsöker hemvärnssoldaterna fartyget och dess maskinrum.
- 5 Småbåtshamnen i Barsebäck får oväntat besök när ett kompani insatssoldater landstiger.

1

2

FREDAG KVÄLL BARSEBÄCK KÄRNKRAFTS- VERK

Ännu ett kompani har framryckt till verket och genomsokt området. – Det är jättenyttigt att se kompanistrid, att se förband som anfaller genom den egna posteringen, man måste vara skärpt och inte bekämpa egen personal, säger Jonas Bengtsson från insatsplutonen från Oskarshamn.

Regnmolnen har hängt i luften och några har på sig regnställen. Soldaterna värmer vatten för att tillaga sina stridsportioner för en sen middag.

Johan Jansson, ställföreträdande gruppchef, lyckas spilla en del av den brinnande T-spriten på asfalten och suckar.

– Jag har gjort det här en hel del och ändå misslyckas jag.

– Det mesta kunde man innan men det behövs alltid repetition. Det finns ett stort behov av att öva tillsammans även om det kanske inte alltid är roligt för den enskilda soldaten.

SKYTTESOLDATEN SANDY STAMNER är dock nöjd.

– Det var kul och arbetsamt. I dag har det varit mycket rörelse och vi har tagit oss långa sträckor och regnet tar på krafterna. Jag fick visitera alla tjejer i går så det är en fördel att ha en tjej i plutonen.

1 Inne på Möllevångsgymnasiet påträffas tre beväpnade män.

2 Den norska plutonen hjälper till att genomsoka industrilokalerna vid Möllevångsgymnasiet.

3 Alla figuranter överlämnas till militärpoliserna som genomför ytterligare en visitation före avtransport.

3

Pappa är också med i gruppen och min syster är gruppchef i en bevakningspluton, berättar hon.

Hennes mamma har dock inga planer att gå med.

– Jag tror att mamma tycker att det räcker med oss.

De diskuterar den personliga materiel och tilldelningen av strumpor och underkläder.

– Jag är en principfast människa, jag använder bara de strumpor jag blivit tilldelad och har köpt några T-shirts, säger Henrik Svensson.

– Man kanske inte ska klaga, vi fick ju ut kamelbak (vätskesystemet) före övningen.

ÄVEN KOMPANISTABEN, fyra signalister och stabsassistenter, tillagar sin middag under den korta pausen. De har följt med under kompaniets framryckning och sköter stabstjänsten samtidigt som de äter.

– Jag är så himla hungrig. Nu har vi bara en halvtimme på oss att äta, säger stabsgruppchefen Ing-Marie Rosén.

– I dag har vi verkligen fått träning, vi passar bataljonsstabsnätet, kompanistabsnätet och har turats om att bära radioapparaterna, det har varit mycket bra. Vi började ju dagen med att åka stridsbåt 90, då var det några som kräktes, men inte staben.

– Vi har ju alltid is i magen, säger signalisten Lars Lindberg med ett leende.

Efter en snabb middag är det dags för nästa kompani att ta Barsebäckswerket. Och det måste göras fort innan mörkret faller.

– Ta fram kartskissen ni fick tidigare, om den fortfarande är läsbar. Mitt beslut i stort, min målbild, är att bryta in med en pluton, därefter breddgruppera med två plutoner och söka igenom området, säger kompanichefen Mikael Åkesson som ger en kort order till de olika plutonerna innan det beordras färdiga till strid.

DEN FÖRSTA GRUPPEN hinner knappt innanför grindarna förrän skottlossningen börjar. Från området hörs skrik, två i personalen på verket har träffats av skotten och försöker krypa i skydd samtidigt som en av vakterna kommer fram med en flaska med okänt innehåll som han hittat. Robin Pettersson har tagit eldställning bakom en sandhög medan han väntar på att resten av plutonerna ska komma upp i

” **VI HAR LÄRT OSS ARBETA EFTER ZONER OCH HÅLLA PÅ SKJUTGRÄNSERNA**

Robin Pettersson

jämnhöjd så de kan fortsätta framåt.

– Det gick väl rätt så bra men det var dåligt med målkontrollen, två obeväpnade blev bekämpade. Det här momentet var bra, vi har lärt oss arbeta efter zoner och hålla på skjutgränserna, säger han.

1

2

LÖRDAG MORGON. LIMHAMNS VÄRMEVERK.

Spaningspatrullen har rapporterat att misstänkta personer rör sig inne på området som är ett av bataljonens skyddsobjekt. En av plutonerna har tagit inbrytningspunkten i en kontorsbyggnad där man hittar vad man misstänker är en sprängladdning. I den danska plutonen finns en IED-grupp som skickas fram, när de ger klartecken fortsätter genomsöket.

Benjamin Palm, ställföreträdande chef för sjukvårdsgruppen, har upprättat

en samlingsplats för skadade i ett skyddsrum. På golvet ligger en ung man orörlig i framstupa sidoläge.

– Vi misstänker att det är en ur personalen som tagits som gisslan, han har blivit misshandlad. Han har olika stora pupiller och andas för egen maskin, jag misstänker att det är en hjärnblödning och han behöver komma härifrån väldigt snabbt, säger sjukvårdaren samtidigt som han försöker få kontakt med staben för att lämna en så kallad 9-liner som är ett av de standardiserade formulärens för medicinsk evakuering, medevac.

Utanför skyddsrummet passerar nästa pluton som tar över framryckningen. En stor plåtdörr spärrar av korridoren där kontorsutrymmena övergår i

verkstad och pannrum. Roland Olsson med hovawarten Cookie tas fram till dörren och hunden markerar att någon finns på andra sidan. Hunden förs bakåt i gruppen, en kort skottlossning utbryter och fienden är bekämpad. Bakom verkstaden och en industrilokal finns den riktiga utmaningen – värmeverkets sju våningar höga pannrum med gallertrappor, rör, ledningar och massor med mörka skrymslen och vrår. En av grupperna avancerar snabbt upp för det trånga trapphuset när fienden blir synlig. Medan trapphuset fylls av stickande kruttrök och det blir allt svårare att andas trycker de fienden uppåt våning för våning.

DEN DANSKA PLUTONEN kallas in för att ta över och rensa pannrummet uppifrån. Värmen är påtaglig och gallertrapporna gör dem sårbara för eldgivning. Från gol-

3

” **DET ÄR ROLIGT MED GENOMSÖK, HAN SNUSAR FRAMFÖR ALLT FÖR ATT UPPTÄCKA OM DET FINNS BUSAR BAKOM DÖRREN**

Roland Olsson om hunden Cookie

- 1 De svårt chockade tjejnerna som tagits som gisslan på Limnhamn värmeverk hjälps ut av danska hemvärnssoldater.
- 2 Det sju våningar höga pannrummet på värmeverket är en stor utmaning för den danska plutonen.
- 3 Hundekipaget tas fram före inbrytningen så att gruppchefen kan få en indikation om ifall det finns någon på andra sidan dörren.
- 4 Den sista figuranten försöker fly från värmeverket men stoppas av hemvärnssoldater.

vet hörs skrik från gisslan och danskarna beskjuts medan de avancerar neråt. Till slut är figuranterna nedkämpade och de tre svårt chockade tjejnerna i gisslan tas om hand. Även om en av dem är täckt av blod från händerna till armbågen verkar de inte allvarligt skadade fysiskt.

– Det är ett riktigt bra ställe, spännande. Man tänker till eftersom lösningen inte är uppenbar, man ska använda sin träning, säger Jans Ole Knudsen, LSV-skytt, och tar en klunk ur vattenflaskan medan de delar ut mer ammunition.

Har du skjutit någon?

– Ja, det stod en fiende där nere som inte ville dö. Det var spännande, att gå upp och ner för trappor brukar vi inte göra, det är coolt.

Vad har varit roligast?

– Den här byggnaden och skarpskjutningen i grupp som gjordes i väldigt tuff terräng.

Plötsligt hörs skottlossning igen, danskarna har fortsatt neråt i vad de trodde var källaren där den svenska plutonen redan var.

– Det behöver övas i kompani, vi ropade upp staben och frågade om någon var i källaren, de sa engage! kommenterar den danske plutonchefen vådabekämpningen.

– Det är superkul, vi tränar aldrig i byggnader och det är kul att arbeta med

svenskar. Ni har spännande principer för inbrytning i hus som vi vill ta med oss hem. Jag hoppas vi kommer igen, det var en bra upplevelse.

MEDAN SOLDATERNA ÄTER en sen lunch passar hunden Cookie på att socialisera, han och hans husse användes flitigt under momentet.

– Det är roligt med genomsök, han snusar framför allt för att upptäcka om det finns busar bakom dörren, kommenterar hundföraren Roland Olsson.

– Cookies styrka är framför allt vindmarkering och att han inte är så känslig, han tar inte slut. Så fort vi får en markering går vi bakåt i gruppen.

Strid i urban miljö är krävande för både hund och hundförare, dofter rör sig bland annat annorlunda inomhus så det krävs mycket träning. Att veta att det står någon bakom dörren är givetvis en stor fördel.

– Hundarna är tränade att markera vid suget i dörren, vi tränar en gång i veckan i urban miljö, berättar hundtjänstinstruktören Thomas Hallberg.

På kvällen blir det grillfest och coverbandets toner ekar över robotfältet där bataljonen ligger förlagd. Nu återstår bara materielvård och återtransport innan årets största militärovnings är slut. ●

ALLAN WIDMAN, RIKSDAGSLEDAMOT FÖR FOLKPARTIET OCH LEDAMOT I FÖRSVARsutskottet

Varför besöker du insatsövningen?

– Det är inte första gången jag besöker en hemvärnsövning, och när det delvis är i min egen valkrets kan inte vilda hästar hålla mig borta. Övningen verkar genomtänkt och utmanande, att olika insatsdelar samövar är väldigt bra. Det är roligt att de marina delarna med stridsbåt 90 H är med liksom normmän och danskar. Det är ett praktiskt uttryck för solidaritetsförklaringen.

Vad är dina intryck?

– Hemvärdet kan ta på sig mer kvalificerade uppgifter än vi är vana vid. I försvarspolitikken är man yrvaket medveten om att hemvärdet i dag är något annat än det var för tio år sedan. På något sätt är det hemvärdet som visar vägen i Försvarsmakten, det är ordning och reda med en tydlig konkret affärsidé. Man bygger på det man har. För några år sedan var jag kritisk till att man inte bytte namn till Nationella skyddsstyrkorna, nu ser jag klokskapen i att behålla namnet. Hemvärdet tar plats på ett naturligt sätt, ni är hälften av insatsorganisationen.

En minibuss har kört in i en folkmassa med katastrofala följder. Först på plats är en sjukvårdsgrupp eskorterad av soldater från vakt- och eskortplutonen. Förutom sjukvårdstjänst innebär scenariot träning i samverkan mellan chefen för sjukvårdarna och eskorten

Trossen kliver

Fältjägargruppens försökskompani skriver historia. Och soldaterna tycker att övningarna blivit bättre.

Text & foto: **Jöran Lindeberg**

När bandvagnarna rullar in står tank- och laddningsomgången (Tolo) redo. Iklädda regnkläder och skyddsglasögon serrar de vagnbesättningarna med dunk efter dunk. Svettpärlor blandas med bensinångor.

Aldrig förr har hemvärnet haft egen kapacitet till tankning i fält. I stället har

fordonsförarna varit hänvisade till civila mackar.

Anita Löfgren, bilkårist och till vardags körskollärare, var tidigare placerad på en stab.

– Det här kändes bättre. Om det nu blir så att man ska hålla på med tankning så har man en riktig uppgift. Och så var det roligt folk med. Mycket glada skratt både ute på övning och inne på luckan, säger hon.

Hennes tidigare befattning var mindre utmanande.

– Man har suttit och väntat på att få en körning helt enkelt. Det kunde vara att hämta dokument eller handla något.

TOLO ÄR EN del av Fältjägargruppens försök med ett stab- och trosskompani. Inom några år kan modellen vara verklighet i hela landet. Bataljonshandläggaren Hans Andersson är ansvarig för försöket.

Frågan är: ska kok-, sjukvårds- och transportresurser vara spridda eller samlade i hemvärnsbataljonen?

Sjukvårdaren Maria Thornér gillar att arbeta i en samlad sjukvårdspluton.

Brandsläckaren måste alltid vara till hands ifall bränslet skulle ta eld.

fram

Till en början var han själv skeptisk. Men allt eftersom det fortskridit har han ändrat åsikt.

– Det är lättare att dela ut än att behöva låna av varandra. Man har resurserna samlade och lägger dem där de behövs.

Ett liknande försök har påbörjats av Skånska gruppen. Att det nu också görs i Norrland beror på de stora avstånden. Rikshemvärnsavdelningen fruktade att centraliserade resurser inte var möjliga i områden där tio mil räknas som nästgårds.

Samtidigt har hemvärdet i allt större utsträckning börjat koncentrera resurserna på strategiska skyddsobjekt i stället för att sprida ut sig på stora ytor. I Fältjägargruppens fall beslöts förra året att stora delar av bataljonen, inklusive staben, ska vara placerade vid Åre Östersund flygplats. Det skapar gynnsamma förut-

sättningar för lösningen med stab- och trosskompani.

PÅ EN ANNAN DEL av övningsfältet har den nya sjukvårdsplutonen upprättat en vårdplats för skadade. Kvar på kompanierna finns nu bara stridssjukvårdarna. De senaste dagarna har plutonen tagit hand om hand om en strid ström av figuranter, offer för bilolyckor, knivslagsmål och skottskador. Ingen av sjukvårdarna säger sig ha upplevt en bättre övning. Ute på kompanierna kommer de ofta i andra hand. Dessutom gör frivilligorganisationernas notoriska vakanser att grupperna blir vingklippta, vilket även påverkar övningarna.

– Det är ett annorlunda sätt att jobba, jag tycker det har varit en positiv upplevelse. Vi har lärt oss mycket av varandra,

Vid tankning används skyddsglasögon. Tankpersonalen har dessutom regnkläder som skydd.

Efter att eskorten säkrat området rullar lastbilarna in och lägger ifrån sig en tankningsstation vardera. Egentligen ska det vara pumpar med pistolmunstycken, men sådana har försöksledarna inte lyckats uppbringa. I stället används vanliga dunkar.

Figuraterna uppställda efter sjukvårdsmomentet. "Det blir roligare för dem som deltar, de kan lösa sina uppgifter och är tillräckligt många", säger bataljonshandläggaren Hans Andersson, ansvarig för försöket med stab- och trosskompani.

➤ säger sjukvårdaren Maria Thornér. I den samlade sjukvårdsplutonen finns flera personer med civil spetskompetens inom sjukvård. Men även de lär av sjukvårdarna – knep som klädlyft och hur man hanterar en bår. – Vi är allt ifrån överläkare

till hemvårnssjukvårdare, säger Maria Thornér.

– Bättre övningar för sjukvårdarna och annan underhållspersonal kommer att underlätta rekryteringen och bidra till att fler stannar, tror Hans Anderson.

ALLA ÄR DOCK inte övertygade om att stab- och trosskompaniet är en bra idé.

– Det är egentligen för tidigt att ta ett beslut om vad jag tycker. Men som kvartersmästare vet jag att jag kan lita på vad jag har. Måste jag be om det tappar jag i flexibilitet, säger Peter Madsen på 141:a insatskompaniet.

Tanken är att vissa resurser kan placeras ut på kompanierna i förväg, men hur det sedan fungerar i praktiken är en annan femma.

– Vad kommer att hända med den dagliga sjukvården? frågar sig Peter Madsen. ●

MYCKET GLADA SKRATT
BÅDE UTE PÅ ÖVNING OCH
INNE PÅ LUCKAN

—
Anita Löfgren

1

2

3

FOTO KIM SVENSON/COMBAT CAMERA

BILDEXTRA

Fyra dygn i uniform

KARLSKRONA. Hemvärnet, Forsvarsutbildarna, Sjövärnsskären och Flygvapenungdom från större delen av södra Sverige håller tillsammans en utbildningskontroll för ungdomar. Övningen bedrevs under fyra dygn i och runt om Karlskrona skärgård.

- 1** Under vissa transportsträckor användes stridsbåt 90, där man även kunde få följa med och navigera stridsbåten tillsammans med besättningen.
- 2** Övningsledare Kadett Axel Boltenberg hälsar alla välkomna till årets övning.
- 3** Ungdomarna kliver ombord på en stridsbåt 90 för att transporteras ut till en ö och påbörja övningen.

1

2

3

1 Andra pluton anländer. I samband med övningen användes helikopter 14 för första gången utanför hemmabasen i Linköping.

2 En omgång ur kompaniet på väg mot sin observationsplats.

3 Soldaterna i underrättelsekompaniet har packat för att kunna verka självständigt under flera dygn.

Guldövning med helikopterflottiljen

Flyga Hercules och skydda helikopterförband mot skarpa hot stod på menyn under Livgrenadjärsbataljonens övning.

Text & foto: Jöran Lindeberg

Säkerhetsshotet mot den här platsen, och nu pratar vi verkligen, är förhöjt.

Peter Hagsköld, övande bataljonschef från Helikopterflottiljen,

hälsar ena halvan av Livgrenadjärsbataljonens underrättelsekompani välkommen till Hagshultsbasen i Småland. Plutonen har just landat efter 20 mil Herculesflygning från F7 i Linköping, även kallad Malmen.

Veckan före skrev förbandet antagligen historia då nära 500 soldater förflyttade sig 20 mil, över länsgränsen, för att genomföra sin krigsförbandsövning vid Hagshultsbasen.

– Er huvudsakliga uppgift är skydd och bevakning av basområdet. Det är ofantligt stort.

Själva basen utgörs av en landningsbana, ett par byggnader och tillfartsvägar som också kan användas som landningsbanor. Under invasionsförsvarets glansdagar fanns ett trettiotal sådana i Sverige. Nu finns bara två kvar.

I DÅTIDENS KRIGSPLANER skulle basen skyddas av en hel bataljon. Men i och med förbandsnedläggningarna har Helikopterflottiljen blivit beroende av hemvärnet för sitt skydd. Till exempel under en förbandsövning som denna. På plats är bland annat det kraftigt förse-nade nytillskottet helikopter 14, som för första gången lämnat hemmabasen i Linköping.

Terrängbilarna är utbytta mot ett Herculesplan.

I hotbilden ryms bland annat spioner och vapentjuvar. Då är det viktigt att hålla tungan i styr när man ringer hem.

– Strunta i att prata tjänst. Mobiltelefoner är jättelätta att avlyssna, säger Peter Hagsköld.

Ryggsäck på. Medan staben gör sig

” ER HUVUDSAKLIGA UPPGIFT ÄR SKYDD OCH BEVAKNING AV BASOMRÅDET. DET ÄR OFANTLIGT STORT.

Peter Hagsköld

hemmastadd i ett tält i närheten förbereder sig grupperna på att upprätta observationsplatser i skogarna runt fältet. Vägspärrar finns redan uppsatta. Gruppernas rapporter kommer att bidra till övningens säkerhet.

– Det borde inte spela någon roll, men det är en gigantisk skillnad när man vet att det är till nytta. Soldaterna får en helt annan inställning, säger gruppchefen Sebastian Karlsson.

– Det är extra kul att öva tillsammans med ordinarie förband, fortsätter han.

INNE I STABSTÄLTET är signalisten Lennart Didriksson beredd att ta emot rapporter.

– Helt underbart. Vi löser en skarp uppgift, så här ska det se ut. Det är vi som är längst ut och har koll. ●

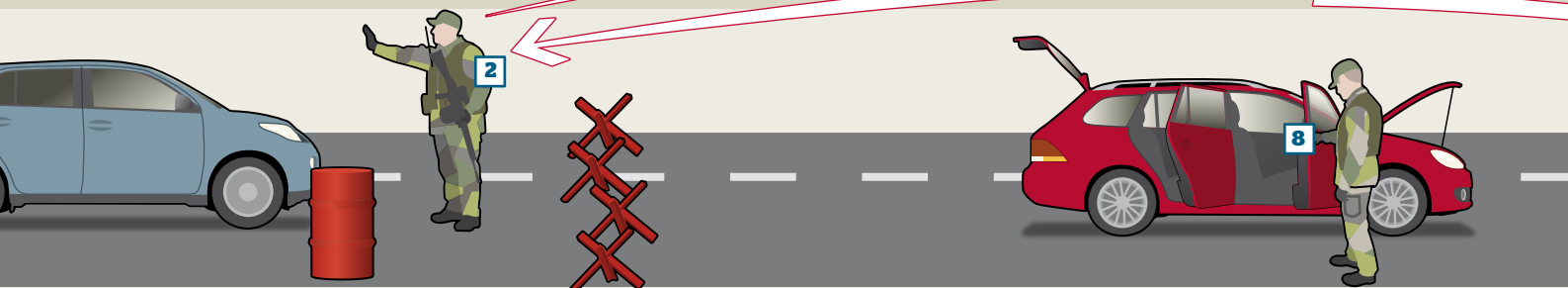
Fordonskontroll – så

I skyddsvaktens uppgifter ingår att kontrollera fordon och personal som vill in på skydds-

objektet. Hur man bygger upp en fordonskontrollplats beror på en rad faktorer som hotbild,

terräng, antal soldater och utrustning/materiel. Här är några tips på vägen.

1 Förpatrull rapporterar misstänkta fordon.

2 Fordonsvakten stannar ett fordon.

3 Fordonsvakten rapporterar till gruppchefen, exempelvis röd golf, två personer.

4 Gruppchefen repeterar detta så att alla hör, ger sedan order om att söka igenom fordonet alternativt att låta det passera.

5 Fordonsvakten flyttar kryssen och sökaren visar in fordonet med tydliga tecken samt ger tecken att stänga av fordonet.

6 Sökaren tar körkort och registreringsbevis, gör en snabb kontroll av dessa samt ger dem vidare till gruppchefen. Sökaren säger till föraren att öppna alla stängda utrymmen, resterande personer i fordonet kliver ur och ställer sig i sökrutan.

7 Sökaren följer med föraren runt fordonet, vakten skyddar. Personsök av alla personer som är med i bilen.

8 Fordonet söks igenom och gruppchefen dokumenterar.

9 Om allt är okej så återfår föraren sina dokument, denna stänger också själv alla öppnade utrymmen, sedan åker han därifrån.

Möjliga gömställen

Trafikvakt: Stannar fordon och gör en snabb okulär besiktning. Anmäler vad denna ser till gruppchefen och styr in trafiken för genomsök på order. Patrullerar eventuella köer för att se om något slängs ut eller ser misstänkt ut. Skall helst vara två stycken och bär vapen, kroppsskydd samt gärna ficklampa med röd kon för att stoppa fordon.

Förvarningsposter: Rapporterar om kommande fordon (utom bild).

Sökare: Visiterar personal och söker igenom fordon. Gärna två stycken för snabbare arbete varav en kvinnlig. Bär endast uniform, kroppsskydd samt handskar och ficklampa.

Skytt: Bevakar området och skyddar fordonskontrollplatsen.

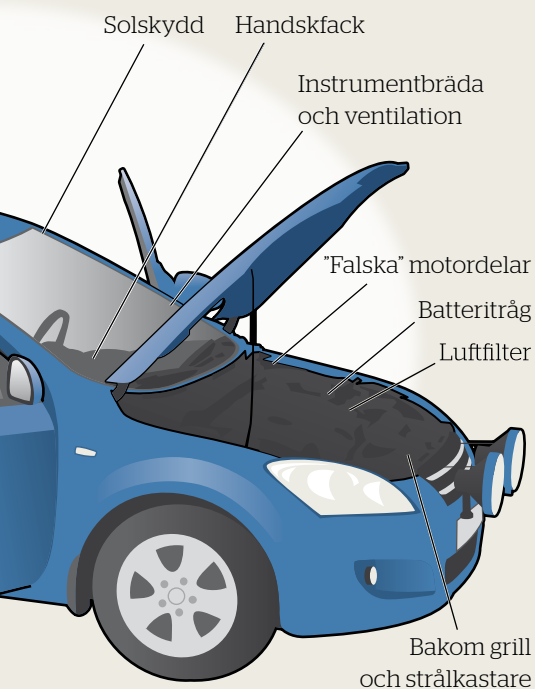
Förare/skytt: Bevakar området och skyddar fordonskontrollplatsen, beredd att blockera vägen.

går det till

Grafik: Gunvor Ekström/Mediagrafik & Illustration

Observera att avstånd är förminskade av utrymmesskal.

Gruppchef: Leder och dokumenterar arbetet.

Vakt: Skyddar sökaren och gruppchefen vid personsök. Bevakar förare och passagerare under fordonsök. Gärna två stycken om det finns personal.

Personlig utrustning:

- Uniform (likformighet ger ett professionellt intryck, minskar identifieringsmöjligheter)
- Kroppsskydd
- Handskar
- Ficklampa
- Vapen (ej sökaren)
- Ökat hot: hjälm och stridsutrustning

**"EN SNYGG SOLDAT
ÄR EN BRA SOLDAT"**

Gruppmateriel:

- Metallkryss (minst 4 st för vägspärr)
- Reflexvästar (5 st)
- Ficklampor (för genomsök + med kon för röd/grön signal)
- Dokumentationsmateriel
- Sökspegel (1-2 st), plastpåsar (för beslagtagna föremål samt för att bevara fingeravtryck), sprayfärg (att märka ut rutorna för visitation), lysstavar, strålkastare, skyltar med instruktioner, metalldetektor (vid visitation)

Att tänka på:

- Ta av dina solglasögon när du pratar med någon, säg till personer att ta av sina solglasögon så att du kan läsa av dem.
- Vilka skall stoppas?
- Vilka får inneha vapen?
- Vad får beslagtas?
- Vilka risker finns?
- Vilka arbetshandlingar gäller?
- Hur skall du behandla den som visiteras?

**"BESTÄMD MEN
VÄNLIG"**

Sök av person

Görs med tunna handskar på. Person söks med fördel stående, liggande om det är nödvändigt.

Händerna på huvudet eller rakt ut.

Be dem ta av

bylsiga kläder samt tömma fickor.

Sök armar, nacke. Rygg och bröst/bål (hänsyn ska tas till kvinnor/barn). Ben, fötter och skrev (be dem ta av kängor).

Gör alltid på samma sätt!

MCP – Mobile check point

- Verkar under kortare tid, 10-15 minuter
- Placeras helst dolt bakom kurvor/svackor och skall inte kunna ses på avstånd
- Proffsigt uppträdande – förövat
- Betjänas av (grupp)/tropp/pluton
- Syftet är att genomsöka personer och fordon för att förhindra smuggling/transport av exempelvis vapen, ammunition/sprängmedel samt stora kriminell verksamhet, visa närvaro och bedriva underrättelseinhämtning

1. Gruppen kör av vägen på lämplig plats (helst rekad)
2. Igelkottförsvär
3. Fordon beredd blockera vägen framför och bakom
4. Förvarningsposter sätts ut, 500 meter eller mer
5. Trafikvakt som kontrollerar trafiken.
6. Kryss och skyltar placeras ut
7. Sambandet kontrolleras
8. Genomsökare och vakt grupperas
9. Anmäl på radio att den är upprättad
10. Jobba
11. Packar ihop, genomsöker diken samt skriver rapport; Antal fordon, beslag avvikande från normalbilderna, underrettelser etc.

Från punkt A till B

Klockan är strax före sex på morgonen. I Skövde står en samling **förväntansfulla trafiksoldater** och inväntar marschorder.

Text och bild: **Richard Kjaergaard**

Plutonchefen Åke Spetz är taggad. Sedan februari månad har han och hans ställföreträdare Tomas Larsson varit engagerade i försöken med trafikplutonen som bedrivs vid Skaraborgsgruppen. Deras personal kommer mestadels från Skaraborg, men även från andra delar av landet. Dagens övning blir lite av ett elddop. Åke Spetz berättar att uppgiften är att leda en förstärkt hemvärnsbataljon från Skövde till Lidköping.

– Det är första gången vi gör det här i större omfattning. Trafikplutonens primära uppgift är att ta förbanden smidigt och säkert från punkt A till B. Det innebär bland annat vägrekognosering och utmärkning av marschvägen. Vi måste alltid ligga steget före. Kriget sköter bataljonen. Det här är en stimulerande och ny typ av uppgift, säger den tidigare insatsplutonchefen.

KVÄLLEN INNAN HAR trafikplutonen varit ute rekognoscerat vägen, till sin hjälp har de både minibussar och motorcyklar. Man har tittat efter eventuella begränsningar. Broar, viadukter och andra geografiska hinder kartläggs.

I kalkylen ingår också vilka typer av fordon som ska rulla i marschkolonnen nästa dag. Ungefär på mitten av sträckan har plutonen förberett en trafikregleringsplats. Här kan man både lämna och

Förbandet når en avtagsväg. Normalt hade en koll på kartan varit på sin plats för chefen. Bataljonen rullar i den riktning som trafikposterna anger.

få information om det övriga sambandet skulle tryta.

Men det är inte alla inom trafikplutonen som är noviser inom tjänstegrenen. Åsa Nilsson gjorde värnplikten som trafiksoldat vid Movcon 05-06 på Trängregementet i Skövde.

– Jag bor i Nacka utanför Stockholm och läste en artikel om metodförsöket i Tidningen Hemvärnet. Jag slängde mig på telefonen och ringde försöksledaren Stefan Ekeroth. Förutom personal från Skaraborg så finns det även folk från Småland och Göteborg i plutonen, säger hon.

”

DET HÄR ÄR EN
STIMULERANDE
OCH NY TYP AV

UPPGIFT

Åke Spetz, plutonchef

På en mindre väg har Kinne hemvärnsbataljon och ett insatskompani ur Bohus Dalgruppen intagit sin kolonnbildningspunkt. Det rör sig mycket fordon från Försvarsmakten på vägarna i Skaraborg de här dagarna i början av maj. Hela tre hemvärnsbataljoner genomför sin KFÖ i området. Förbandets uppgift är att ta och säkra en fiktiv utskeppningsplats för Nordic Battle Group.

HEMVÄRNSTRAFIKPLUTONEN HAR ett nära samarbete med Movcon – Försvarsmaktens enda anställda trafikpluton. I dag agerar soldaterna från Trängregementet som mentorer för hemvärnsskollegerna. Tillsammans går de igenom upplägget innan det är dags för hela bataljonen att rulla ut på väg 49 mot Lidköping. Men de överröstas av buller från en stridsfordon 90-vagn.

Förbanden leds för dagen av personal från Skaraborgs regemente P4, till vardags verksamma vid 42:a mekaniserade ba-

Stopp! Det är bara för de civila trafikanterna att stanna när Roland Davidsson anger stopptecknet. Hemvärnsbataljonen rullar ut från kolonnbildningspunkten väster om Skövde.

taljonen. Chefen, överstelöjtnant Joakim Karlqvist, är positiv till samarbetet.

– Det här är bra för alla parter. Hemvärnsförbandet får erfarenheter av att bli lett av en annan chef. Jag själv får leda en annan förbandstyp än vad jag annars är van vid. Trafikplutonen är ännu en positiv faktor, säger Joakim Karlqvist.

HELT PLÖTSLIGT KOMMER ordern om marschfärdiga. Personalen springer in i fordonen, stridsfordon 90-vagnen börjar röra på sig. Rasslet från en sjukvårdspansarterräng bil hörs längre bort.

Trafiksoldaten Roland Davidsson springer bort till sin position vid vägen, en bit från utfarten. Med ett tydligt stopptecken stannar han trafiken som snabbt blir till en lång kö bakom en civil lastbil. Hemvärnsförbandet kan på givet tecken från trafiksoldaterna rulla ut obehindrat och säkert på väg 49 i en hel och obruten kolonn mot Lidköping.

Samtliga fordon ur förbandet rullar

efter en timme in i fordonsavlämningsplatsen som ligger en bit från hamnen i Lidköping.

Trafikplutonen tar sig tid för en genombång och en välbehövlig matpaus. I bakgrunden förflyttar sig insatspluton från Bohus Dalgruppen på en kolonn mot anfallsmålet. Kinne insatskompani finns redan längre bort och har mött på motstånd från beväpnade personer nära en siloanläggning i hamnen. Skottsälvor hörs.

Längre bort på en trottoar står Per Nilsson, chef för Kinne hemvärnsbataljonen. Så här summerar han intrycken från morgonens fordonsmarsch:

– Smidigt. Förbandet slapp att stanna och orientera sig på kartan vid varje väggörning. Hemvärnsförbanden har som uppgift att verka över ytan och är inte alltid bekanta med de områden de rör sig i. Hemvärnstrafikplutonen löste sin uppgift i dag på ett mycket bra sätt, avslutar han. ●

Krister Ringblom kommer från en bakgrund som signalist i en insatspluton. Under metodförsök Trafikplutonen agerar han i rollen som gruppchef.

Plutoncheferna Åke Spetz och Tomas Larsson bemannar en trafikregleringsplats. Här kan förbandets olika delar lämna och få information om trafikläget.

Så smakar stridsportionerna

De klassiska koken har försvunnit i Försvarsmakten, med undantag för hemvärnet. **I stället är det frystorkade stridsportioner som står på menyn.** Vi testade utbudet.

Text och foto: **Jöran Lindeberg**

Försvarmakten har två huvudleverantörer av frystorkad mat: Sodexo och SFAB. Båda erbjuder påsar med färdiga dagsransoner. Tillsätt bara lite varmt vatten och rör om. Hemvärnssoldaten Håkan Sander, tillika kock på Vaxholms Hotell, fick prova och betygsätta två menyer från varje leverantör, en vanlig och en vegetarisk.

– Vad gäller smågrejerna var det väldigt lika. Fascinerande med alla små detaljer de har tänkt på. Vätskeersättningen är skitsmart, säger Håkan Sander.

Han ger en eloge till båda leverantö-

erna för att systemen är så pass genomtänkta. Till exempel är påsarna med varmrätterna återförslutningsbara, och menyerna innehåller en hel rad energiladdade, smarriga och praktiska tillbehör som nötter, chokladkakor och vattenreningstabletter.

Särskilt imponerad är Håkan Sander av Sodexos tredelade påse, en för varje mål-

Håkan Sander.

tid, där dessutom påsarna med huvudrätterna hade en mycket praktisk funktion för återförslutning.

Vad gäller varmrätternas smak var däremot SFAB:s system bättre (se tabell).

– Jag är förvånad över vilken skillnad det var, säger Håkan Sander.

FÖRDELARNA MED FRYSTORKAD mat är många, det är enkelt, snabbt och kan tas med överallt. Frystorkad mat kan dock ge magproblem, särskilt om den inte hunnit tillagas ordentligt, och om den äts flera dagar i rad. ●

FAKTA / PRAKTISKA SYSTEM:

SFAB

- Tejen som används till att återförsluta påsen efter att man har hållt i varmvatten är bra men funkar inte alltid.
- Påsen är också ganska styv och veckar sig i botten, man måste därför röra om noga för att inte få torra rester vid måltidens slut.
- Dagsmenypåsen har en praktisk återförslutningszip.

Sodexo

- Lätt att återförsluta genom zip-funktion på varmrättspåsarna – bra när det oförutsedda händer.
- Lättare att komma åt ordentligt i botten eftersom det inte är några veck.
- Uppdelning i en delpåse för varje måltid förenklar.

Fyra matpaket - så goda är rätterna

	Poäng smak	Poäng konsistens	Poäng utseende	Totalpoäng per rätt
--	------------	------------------	----------------	---------------------

SFAB meny 10

Näringsinnehåll: 3 800 kcal, 114 g protein, 157 g fett, 479 g kolhydrater

Frukost: Risgrynsgröt med jordgubb	1 "Luktade väldigt mycket artificiell jordgubbe"	2	1 "Lite Hello-Kitty-varning på färgen"	4
Lunch: Tacogryta	4 "Helt okej i smaken"	4 "Över förväntan"	5 "Såg bra ut"	13
Middag: Kyckling, ris och curry	2 "Om man ska vara himla kinkig ska det var lite mer curry, och lite mer salt"	3	2 "Lite blek i utseendet"	7

24 poäng
"Lunchen var över förväntan"

SFAB vegetarisk meny 1

Näringsinnehåll: 3 800 kcal, 117 g protein, 150 g fett, 489 g kolhydrater

Frukost: Havregryn med mjölk och lingon	3 "Inte så mycket lingonsmak men väldigt klar havresmak"	3	1 "Ser inte så smaklig ut"	7
Lunch: Couscous med chili-kryddade grönsaker	5 "Riktigt bra, till och med chilismak. Imponerande"	5 "Bra konsistens också"	5	15
Middag: Pasta med tomat och vitlök	4 "Lite sting i den"	3 "Enda som drar ner är att pastan inte är al dente"	5 "Snygg"	12

34 poäng
"Till och med gröten smakade jämförelsevis bra"

Sodexo meny 1

Näringsinnehåll: 4 044 kcal, 90 g protein, 142 g fett, 612 g kolhydrater

Frukost: Frukostblandning med frukt	3 "Helt okej, kanske lite vattmig. Lite för sött för min smak"	4 "Bra"	2 "Utseendet är sådär"	9
Lunch: Pasta bolognese	3 "Kanske inte som en bolognese som jag tänker mig, men smaken är bra"	4 "På grund av pastan."	3 "Ser helt okej ut"	10
Middag: Nötgryta	1 "Jämfört med de andra rätterna blir det en etta"	2 "Något bättre än smaken"	1 "Grå och trist"	4

23 poäng
"Grytan drog ner poängen så pass"

Sodexo vegetarisk meny 7

Näringsinnehåll: 4 044 kcal, 82 g protein, 126 g fett, 645 g kolhydrater

Frukost - havregröt	3 "Havregrynsgröt är havregrynsgröt"	3	1 "Inte vackert"	7
Lunch - pasta i tomatsås	2 "Bra pasta men intetsägande smak"	4	2 "Skittråkigt. Kanske inte spelar någon roll när man äter ur en påse men ändå..."	8
Middag - ris i basilikum	1 "Bottennapp. Ingen basilikasmak heller"	1 "Fick den där lite hårda känslan som med gammalt frystorkat"	1	3

18 poäng
"Varmrätterna drar ner så mycket"

Andra världskriget i den svenska vardagen

”Svensk krigshistoria i nytt ljus”, lovar undertiteln på Lars Gyllenhaals senaste militärhistoriska bok, *Tyskar och allierade i Sverige* (Fischer & Co). Det är kanske något överdrivet, men det är dock ett garanterat annorlunda ljus.

Det handlar om beredskapstidens vardag i Sverige – om hur den berördes av de mer dramatiska skeendena i omgivande länder. Således inte bara om den välkända Engelbrechtdivisionens transitering genom landet från Norge till Finland 1941, utan intressant nog också om en SS-bataljon som i oktober 1940 gick i land i Luleå för en resa till Norge.

Mycket handlar om kontroverser vid och trafiken över gränsen mot Norge. Skarpa lägen var inte ovanliga. Tysk trupp hade en benägenhet att förfölja krigsfångar eller desertörer ur de egna leden långt in i den svenska fjällvärlden.

Ett synnerligen beklagligt fall, grundat i upprörande svensk undfallenhet, handlar om det förälskade paret Ragna Fevik från Norge och Willi Jutzi från Tyskland. Om deras flykt över gränsen och hur svenska myndigheter försökte återföra den tyske desertören till en förutsägbar avrättning. Det är ännu oklart om han sköts till döds av svenskar – klart är dock att han beskötts av svenska poliser under flyktför-

söket.

Faktauppgifterna är många. Till de intressanta hör att Sverige fick köpa hela 587 terränglastbilar från Tyskland 1942, vilket sannolikt var ett villkor för ökad export av järn och trävaror till Tyskland. Bilarna fick beteckningen m/42 M. Affär är affär – pengar bryter berg.

Författaren spårar upp och dokumenterar fotografiskt allt från interneringsläger till gränsposteringar. Sådant gör boken extra intressant.

Lars Gyllenhaal skall ha kredit för ett idogt arbete – återberättat på enkel prosa för en stor publik.

Lars Brink

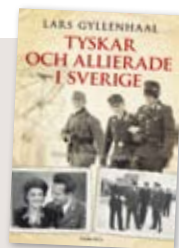

FOTO: ERICH GLJESCHE

FAKTA:

Titel: *Tyskar och allierade i Sverige - Svensk krigshistoria i nytt ljus.*

Författare: Lars Gyllenhaal
Förlag: Fischer & Co

Kalla vindar över Östersjön

Operation Nordanvind är en skönlitterär bok som blandar spänning med kritik av svensk säkerhetspolitik. Den som tar sig igenom den inledande skildringen av massmord och våldtäkt kastas in i en värld där svenska undfallande politiker ställs mot hänsynslösa terrorist- och ryska makthavare.

Huvudrollsinnehavaren Gustav Sterner har liksom författaren Kaj Karlsson en bakgrund i kustjägarna och är utbildad vid dåvarande Särskilda skyddsgruppen (SSG). Hjäلتypen har

man sett tidigare, den före detta militären – polisen – agenten etc som på grund av yttre omständigheter tvingas ikläda sig sin gamla yrkesroll. Även om rollen är traditionell så känns huvudrollsinnehavaren genomarbetad och realistisk, liksom hans

kvinnliga före detta kollega som tar allt större plats allteftersom händelserna utvecklar sig.

Boken är lättläst och spännande men har också ett tankeväckande innehåll. Det klassiska slutet med strid på djupet i fiendens gruppering

är oväntat – men får ändå räknas som ett lyckligt slut i sammanhanget.

Therese Åkerstedt

FAKTA:

Titel: *Operation Nordanvind*
Författare: Kaj Karlsson
Förlag: Stella Borealis

Vem sköt Olof Palme?

Konspirationsteorier är populärare än någonsin. Anders Jallais nya roman *"Landsförrädaren"* behandlar Palmemordet. Vad som är sant i boken är inte lätt att veta, men författarens teori – att Palme mördades av en grupp inom svenska säkerhetspolisen – har framförts av flera sansade experter, exempelvis professor Leif GW Persson.

Det slarviga språket som drog ner Jallais förra roman, *"Spionen på FRA"* (2010) är nu mycket bättre. Som skönlitteratur är *"Landsförrädaren"* kanske inte särskilt märkvärdig, men författaren är påläst och vet hur man skapar spänning. I en bok som denna är det fullt tillräckligt

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: *Landsförrädaren*
Författare: Anders Jallai
Förlag och år: Lind & Co, 2011

Sanningen om korpral Hitler

I *"Hitlers första krig"* avslöjar brittiske historieprofessorn Thomas Weber att ryktet om korpral Hitlers hjältemod som ordonnans under första världskriget varit kraftigt överdrivet. Bland annat framgår att den blivande Führern förde en ganska bekväm tillvaro som rapportkarl vid regementsstaben och att han inte gav uttryck för några antisemitiska åsikter förrän efter kriget.

Kunskapen om Hitlers liv 1914-1918 har hittills byggts på nazistisk propaganda. *"Hitlers första krig"* är därför en mycket välkommen bok.

Joachim Brink

FAKTA:

Titel: *Hitlers första krig*
Författare: Thomas Weber
Förlag och år: Historiska Media, 2011

På nazisternas dödslista

Konsthistorikern Axel Romdahl var både museichef och kretshemvärnschef. 1943 hamnade han på nazisternas avrättningslista.

Den 13 mars 1941, på ettårsdagen efter Finska vinterkriget slut, invigdes i Göteborg den andra stora försvarsutställningen i Sverige under Andra världskriget. Den första utställningen hade varit i Stockholm under hösten 1940.

Konstmuseet vid Götaplatsen i Göteborg stod i centrum; särskilt dess chef, professorn i konsthistoria, Axel Romdahl. Som militärt intresserad kretshemvärnschef (numera bataljonschef) ville han bidra till försvarsupplysningen. Han lät ta upp ett stort hål i museets bakre vägg för att den vägen ta in ett jaktplan. Den skarpögde kan än idag se var man rev ut tusentals tegelstenar.

I Föreningen för Göteborgs Försvar drev Axel Romdahl både hemvärnsfrågan och behovet av luftskydd. Bombningarna av städer under Spanska inbördeskriget gav nya insikter och ordföranden, landshövdingen Malte Jacobsson, startade en insamling för inköp av luftvärnspjäser för grup-

pering runt staden. Stadens fastighetsägare stimulerades att bidra genom att se "premierna" som ett sätt att försäkra sig mot framtida skador vid flyganfall. Axel Romdahl initierade en plakett, "Göteborgs luftskyddsmärke", som kunde anslås på fastighetsägarens hus. En av de första plaketterna spikade landshövdingen upp på sitt eget hus i stadsdelen Landala.

AXEL ROMDAHL HADE under 1920-talet varit landstörmsman – demokratiskt sinnad. I en artikel berättar han om en övning där "kompanicheferna voro feta, fina och av en viss enhetlig stil, industriherrar och godsägare". Och på övningen hade det uppträtt en "visitationspatrull under befäl av en lång, storbukig och smalbent herre med en hållning och min av en generalfältmarskalk och skrudad så elegant reglementet tillät och kanske ändå litet finare – guldkant om halsen och en hel massa bättre lädervaror på

Göteborgs luftskyddsmärke. Plaketten sattes upp på fasaden om fastighetsägaren hade bidragit till inköp av luftvärnskanoner 1938.

bröst och buk, kikarefodral, pistolhölster, matsäcksväska, livrem och gehäng".

Som chef inom hemvärnet underströk Axel Romdahl alltid vikten att inte förfalla till "översitteri, högfärd, nedlåtenhet, av social motsättning betingad kritiklust eller obenägenhet att ställa sig under befäl av den därtill förordnade, allt detta måste vara fjärran för Hemvärnet, där vi alla äro kamrater."

I svenska nazi-kretsar sågs Axel Romdahl som en farlig person, ett hinder för det planerade tusenårsriket. I den 1943 av det ökända Svea Rikes förlag utgivna boken "Vem är vem i folkfronten?" noteras både han och andra göteborgare, till exempel Malte Jacobsson och tidningsmannen Torgny Segerstedt, på en förtäckt avrättningslista om Nazityskland skulle ta över.

KONSTHISTORIKERN AXEL ROMDAHL tappade aldrig sitt militära intresse. Efter hemkomsten från en resa till USA efter kriget fick han frågor om konstlivet. Svaret blev: "Vakterna på Metropolitan Museum of Art i New York hade en skjutbana i källaren." Det hade varit mest intressant och där hade han känt sig hemma.

Lars Brink

Baksidan på Konstmuseet i Göteborg. Här öppnades väggen och jaktplanet lyftes in inför försvarsutställningen 1941.

Kretshemvärnschefen Axel Romdahl fick äran att vara fanförelse vid invigningen av Hemvärnets Stridsskola, HvSS den 27 juni 1943.